

Pročitali smo - Franz Kafka: »Dnevničici«, TIMpress, Zagreb, 2022.

NA IZVORIMA KAFKINA STVARALAŠTVA

Sva su Kafkina djela obilježena strahom i neizvjesnošću ljudske egzistencije, a kada i kako su se radala, širila i razvijala, možemo pregledno, ali ne bez truda i pozornog iščitavanja, sagledati i pratiti u njegovim »Dnevnicima«, koje u kompletu planira objaviti TIMpress (u tri toma, do kraja ove godine) što će nesumnjivo biti veliki izdavački poduhvat, posebice stoga jer će unijeti potrebne korekcije i time ispraviti nedostatke koji su prisutni u već poprilično starom, pret-hodnom izdanju dnevnika u izdanju zagrebačke »Zore«. Nedavno je izšao prvi svezak Kafkinih dnevničkih bilježaka, a u rukopisnoj verziji s njemačkog prevela ih je naša ugledna estetičarka i sveučilišna profesorica dr. Nadežda Čačinović, a obuhvaća razdoblje 1909. - 1912. Istina, čitajući netom objavljeni dnevnik, čitatelj se nalazi pred zahtjevnom, pa i teškom zadaćom; kako bi mogao pratiti o čemu Kafka razmišlja, s kime komunicira, što bilježi, mora barem približno poznavati osnovne koordinate njegova složena i mnogo čemu inspirativna djela i stvaralaštva kao takva. Pa čak i tada teško se probija kroz to gusto, mnogi ne dvoje, genijalno štivo. Ali, tko ustraje, na koncu mu se trud isplati, jer nam se pred očima počne razvijati neobičan i uzbuđljiv »film« o sazrijevanju velikog pisača koji je bez ikakve dvojbe obilježio našu epohu, možda više nego ljudan novodobni autor.

Izazov za prevoditelje

Kafka je oblikovao specifičnu civilizaciju koja, kako vrijeme protiče, sve više postaje predmet interesa i proučavanja, ne samo teoretičara i povjesničara kultivnosti i estetike, filozofije uopće, već i sociologa, psihologa, psihijatara, politologa, kulturologa i mnogih drugih struka i specijalista koji na prvi pogled inemaju isuviše veze s literaturom i umjetnošću uopće. Na koncu prema njegovim djelima snimljeno je i nekoliko filmova, posebice uspejan bio je »Proces« (1962.) u režiji slavnog Orsona Wellesa, a uloge su tumačili istinski velikani svjetske kinematografije: Anthony Perkins, Romy Schneider i Jeanne Moreau. Nova verzija istomenog djela pojavila se 1993. s Kyleom MacLachlanom u glavnoj ulozi, ali nije doživjela uspjeh prethodnog filmskog ostvarenja.

Prevoditeljica dnevnika, dr. Čačinović, je naglasila kako su kritička izdanja Kafkinih rukopisa »možda najveći izazov za prevoditeljski posao«, ali ona je, nesumnjivo, pravila istinu, njeđavši njegova djela s velikom akribijom ušla u taj pothvat, »avanturu«, a s pratećim bilješkama pokušala je u svakom pogledu olakšati čitateljima razumijevanje teksta i objasniti okolnosti (kao i najvažnije ličnosti, primjerice: Oscar Baum, Felix Welsch, Alfred Löwy, Max Brod...), koje Kafka spominje u dnevnicima) nastanka ovih zapisa. Ujedno, prevoditeljica nas upućuje: »Tekstualni prelošci zaovo izdanje bili su Kafkini javno dostupni dnevnički zapisi, a od pomoći pri prevodjenju bila su brojna dostupna njemačka izdanja, posebice »Tageblücher 1910. - 1923.« Fischer Taschenbuch Verlag iz 1973. Pratećim bilješkama željelo se čitatelju što detaljnije objasniti okolnosti nastanka ovih dnevničkih zapisa, kao i manje poznate regionalne izraze.

Otvaranje vrata Kafkina svijeta

Prije svezak Kafkinih dnevnika predstavljen je u četiri dijela, a na kraju su nam predloženi osnovni podaci iz njegova životopisa, kako bi se, pretpostavljamo, lakše pratila i sama kronologija autorovih bilježaka. Recimo; kada je 27. prosinca 1910. u dnevnik zapisao: »Moja snaga više nije dovoljna ni za jednu rečenicu. Da, kada bi se radiло o riječima, kada bi riječ barem bilo dovoljno zapisati i okrenuti se od nje s mirnom svješću da ste tu riječ u

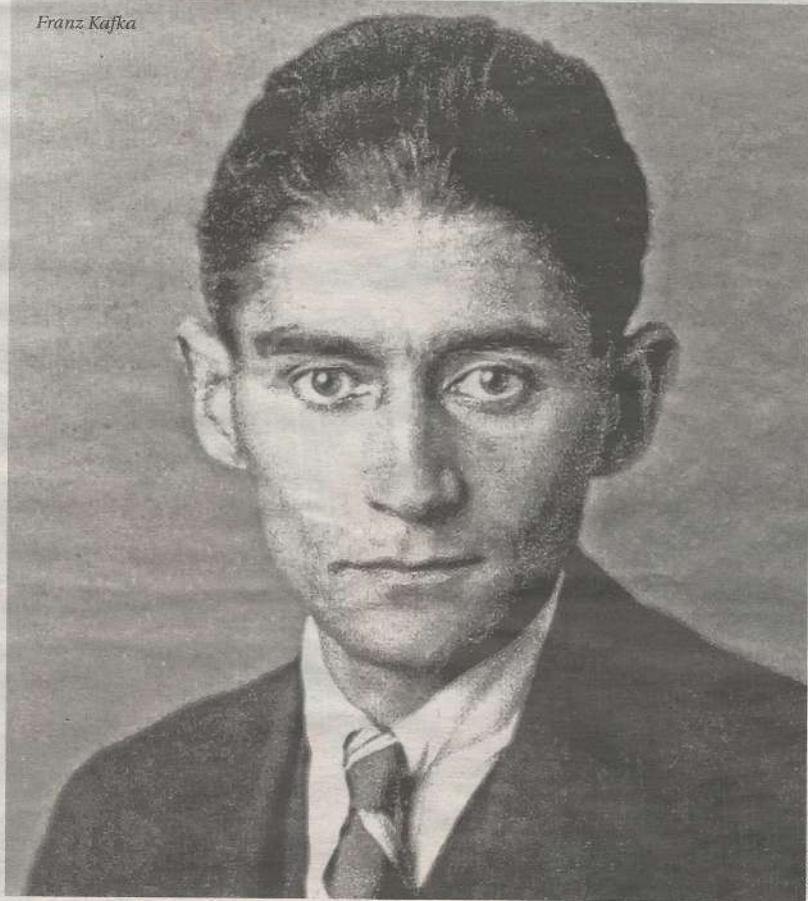
cijelosti ostvarili«, kroz taj iskaz mi se zapravo upoznajemo sa svekolikim Kafkinim »unutarnjim arhitektogramom« u kojem se kriju strahovi, strepnje, predrasude, duhovna i duševna stanja koja se sukobljavaju i razvijaju i na unutarnjem, ali i na »vanjskom«, fizičkom planu. To je memento koji se provlači kroz njegovo svekoliko stvaralaštvo; iza svake ispisane rečenice, prepoznajemo tu »muku« s riječima, a možda je ipak najprepoznatljivija u Kafkinom posmrtno objavljenom djelu »Proces«, ali naravno, ta »vidljivost straha, tjeskobe i strepnje« ustalom kao i njegova posvemašnja ostavština, podliježe različitim interpretacijama, jer se radi(o) nesumnjivo zagonetnoj osoboj cilj nam je život u mnogo čemu nedokućiv.

Dnevnični otvaraju vrata Kafkina svijeta, ne samo intelektualnog i stvaralačkog, već i onog svakodnevnog s kojim se teško nosio i u kojem se nije najbolje snalazio. Kompleksan odnos prema ocu, tu ljubav koja guši i sputava, veze sa ženama s kojima nikako nije znao uspostaviti pravi odnos, na koncu komunikacija s prijateljima, prema kojima se uviđek odnosio s nevoljkom rezervom, na distanci, jer naprosti nije znao drukčije, a zbog čega je patio, ne znajući kako da stavi do znanja koliko mu zapravo znače. Posebno je imao blizak i složen odnos s Maxom Brodom kojem možemo zahvaliti što nije ispunio Kafkini zamolbu i nakon njegove smrti uništio književnu ostavštinu koju se danas divi čitav svijet. Često su im odnosi bili napeti i o tome je Kafka pisao i u svojim dnevnicima: »Maxu se nisu svidjeli posljednji dijelovi koje sam napisao, u svakom slučaju jer misli da nisu u skladu s cijelom, a možda i zbog toga što ih i same smatra lošim. To je vjerojatno zato što me bilo upozorava da ne pišem tako naširoko jer učinak takvog pisanja on vidi kao nešto želatinozno.«

Enciklopedije straha

Sama se »vidljivost« opisanog sudskog mehanizma u »Procesu« kod mnogih »tumača« Kafkina djela viđa kao preoblikovana borba pisca s vlastitom bolešću (tuberkulozom), drugi je tumačao kao vizionarsku anticipaciju mehanizama totalitarnog društva, dok treći »Proces« čitaju kao svojevrsnu religioznu apoteozu strašnog suda koji se spušta na Zemlju. I naravno, eksplikacije se šire, teško da bi ih čak i najpučenijim

Franz Kafka

WIKIPEDIA

»kafkolog« mogao sve pobrojati. Ali, kako god da se čita (i tumači), »Proces« je prava, nepatvorena »enciklopedija straha« za koju u dnevnicima, fenomenološki vidimo kako se »arhitektonski« razgradije. Jozef K. je uplašen, jer u susretu s nedokučivim mehanizmom ne vidi nikakvu vlastitu krvniju; uplašeni su i ostali aktori sudskog aparata na koje naizlazi Kafka antijunak. Strah se kreće (ne) logičnom putanjom, zatvara krug,

ali se iznova (p)okreće; oni s nižih (sudskeživotnih) pozicija u strahu gledaju nadredene, stražari su uplašeni od batinaša, trgovac Blok sa strahom priča o nedodirljivim sudijama, a paradoskalno, sve se sudje plaše običnog slikara Titorelija koji ih pušta, ali na mala vrata.

Ovaj, samo naizgled paradoksalan strah obilježiće i Kafkin »Zamak« i tu možda još i bolje prepoznajemo mehanizme koji (nas) zastrašuju i kako ti mehanizmi funkcioniraju do

najsjajnijih i najsupertljivijih detalja. I u svojim pripovjetkama Kafka je gotovo opsesivno obuzet propitivanjem straha; recimo »U kaznjeničkoj koloniji« simbolično nam predstavlja izoliranu u kaznjeničku koloniju koja opstaje samo zahvaljujući stalnim »ubrizgavanjem« doza straha od kažnjavanja na nedefiniranoj, monstruoznoj spravi za mučenje, a koja ispisuje zločin urezujući ga na leđa osuđenika. Gregor Samsa, junak priče »Preobražaj«, (p)ostao je simbolom straha koji izaziva gubitak identiteta, a istodobno, s druge strane, Kafka nam u priči »Umjetnik i gladijanac« prikazuje lik koji je odušio pokazati i dokazati kako je svaki strah izlišan. Ili kako lucidno primjećuje, nesumnjivi autoritet za srednjoeuropsku književnu tradiciju, posebice njezinog njemačkog »ogranka«, Claudio Magris: »Kafka je na jedinstven način prikazao krvnju suvremenog čovjeka - nemirnog jer je upisana u povjesno-egzistencijalno stanje u kojem živi, no nije zbog tog da manje tegoba. U njegovu je djelu Prag uistinu postao lice svijeta, nemoguća, a svatjica domovina, baš zato što je lišena svake lokalne odrednosti. Pa ipak Prag nije samo češko-njemačka granica. Prag je jedno od mesta na kojima se odvija židovska assimilacija, postupak koji istočnog Židova odvaja od konačnosti Zakrauna, razarajući njegov identitet kako bi ga uklopio u društvo koje će ga

Nedavno je izšao prvi svezak Kafkinih dnevničkih bilježaka, u rukopisnoj verziji s njemačkog prevela ih je naša ugledna estetičarka i sveučilišna profesorica dr. Nadežda Čačinović, a obuhvaća razdoblje 1909. - 1912. Istina, čitajući netom objavljeni dnevnik, čitatelj se nalazi pred zahtjevnom, pa i teškom zadaćom; kako bi mogao pratiti o čemu Kafka razmišlja, s kime komunicira, što bilježi, mora barem približno poznavati osnovne koordinate njegova složena i mnogo čemu inspirativna djela i stvaralaštva kao takva. Pa čak i tada teško se probija kroz to gusto, mnogi ne dvoje, genijalno štivo. Ali, tko ustraje, na koncu mu

doskora odbaciti s antisemitskim bijesom, pa će se tako naći na ničoj zemlji. Ta će slijepa ulica odrediti i Kafkinu prozu, koji situaciju iskorijenjenog istočnog Židova promiče u uzorno stanje suvremenog pojedincu, ugrožena identiteta i progna iz života.

Odnos prema židovstvu

Na jednom mjestu sam Kafka piše: »Ja pišem drukcije nego što govorim, govorim drukcije nego što mislim, mislim drukcije nego što bih trebao misliti i tako dalje do najdubljih tminâ. A, na drugom mjestu kaže (pismo Oskaru Pollaku) kako »mamine kandze«, kandže rođnog grada ne doju mu, ustalom kao ni njegovim prijateljima da im se otgnu. Tu dakako ne misli samo na obitelj, niti samo na Maxa Broda, ali dakako prije i iznad svih upravo njih, koji su mi omogućili, natjerali ga na »po-etični preobražaj«, ali bez snage idealâ. Kafka je aristokrat, a ne birokrat duha, u dekadentnom ozračju fin de siecle imao je snage priznati i vlastitu, identitetu iskorijenjenosti i pustosj koju treba ispuniti. Ali, kako, čime? Pisanjem? Karel Kosik, koji je napisao slijaju studiju o vezu Hašekova junaka Švejka i Kafkinih Jozefu K ili Edward Goldstucker, koji je još u vrijeme uoči Praškog proljeća organiziranjem velike međunarodne konferencije posvećene, u to vrijeme u socijalističkom lageru zaboravljenom piscu »Procesu« i »Zamku«, tog je genijalnog autora »na Istoku Europe (preciznije Mitteleuropi) ponovo »oživio«, uskrisio iz mrtvih i dao novi, veliki zamah vraćanju i proučavanju djela koje je nesumnjivo jedno od temelja naše novodobne civilizacije, u to baš i nisu bili sigurni. Ponovo kao da su živjele riječi Maxa Broda koji je pregnatno iskazao dileme s kojima se smučio i sam Kafka, ne nalažeći za njih rješenje: »Moj poseban slučaj, Ne osjećam se Nijemcem, no prijatelj sam »njemstva«, blizak sam mu po jeziku i odgoju. Dakle, prijatelj, ali ne i prijednik njemačkog naroda«, a upravo to neprihvatanje asimilacije temeljilo se na saznanju da su se u procesu sekularizacije i sami Židovi prema židovstvu odnosili s osjećjem otuđenosti i ravnodušnosti; to je izazivalo osjećaj ljubavi-mržnje prema vlastitim korijenima i vlastitoj židovskoj biti u trenutku u kojem su se obnavljali, jer je dovodila u kruži sveukupni pretodni model življenja.

Knjževnik Pavel Eisner je to nadopunio: »Bio je to vjerski geto bez Boga, nacionalni geto njemačkih pisaca odvojenih od njemstva, društveni geto gradana lisenih građanskog identiteta, umjetnički život u kojem je istinska vjera u umjetnost u najmanju ruku upitna«.

»Proces« i »Zamak«

Ali, usprkos svemu, možda i nepravedno prema ostalim velikanim praškog, njemačko-židovskog cercleja, Franz Kafka i njegov »divovski lik« bacajući svoju sjenu na sve njih, prekriva ih, »namećući im izravnalo značenje«. Junak romana »Proces« (1925.) Jozef K., »prije prokurist jedne velike banke«, svoj je položaj stekao napornim radom, ali njegovi kontakti i veze s ljudima su ograničeni, nis klinje u nekakvom blizini odnosima. Svoj život Jozef K. podređuje do najmanje sitnice poslu, ali za 30. rođendan biva uhićen, a potom i pušten; nakon toga njegov se dnevni raspored vrata u obucičaju kolotjevi, međutim povremeno je dužan davati izjave na sudu. A, upravo to Jozef K. najviše brije, jer sazna da nije pozvan pred običan, već tajanstveni vrhovni sud; njegovi se zakoni donose na nepoznatom, ali bez sumnje utjecajnom mjestu koje je i činovnicima koji vode proces nepoznato. Što je još čudnije,

nisu im poznati ni sadržaji samih zakona. Optuženi nikako ne može sazнатi u čemu je njegova krivnja, jedino što shvaća jest da je nekada, negdje u životu pogriješio.

Jozef K. svjestan je formalnog karaktera optužbe, ali ne i navodnog zločina. Iznova i opet iznova provjeva svaki trenutak svog života, pokušava uspostaviti vezu sa svojom okolicom, dobiti od nje potporu i razumijevanje, ali bez uspjeha. I uviđa kako više ne može nastaviti s dosadašnjim načinom života i kada uveće, na dan njegova 31. rođendana dolaze dva sudska činovnika, on (pred)oseća da mu se bliži kraj; po-korno ili slijedi, vjerujući, bez obzira na ishod kako će konačno pojmiti, satnici na želju.

se ljudi, a upravo bi tada iz Zamka stiglo rješenje da je K.-u molba za život u selu odbijena, ali uzimajući u obzir sve okolnosti, ipak mu se dozvoljava da tu živi i radi. Kafkianske čak i od samog Kafke; usud i krivnja, kao i (ne)mogućnost da se ona opravda pupčani je odnos koji se nameće kao neminovnost bez »prava« da se oslobodimo potisnuta nagona i želja.

Genijalan rukopis

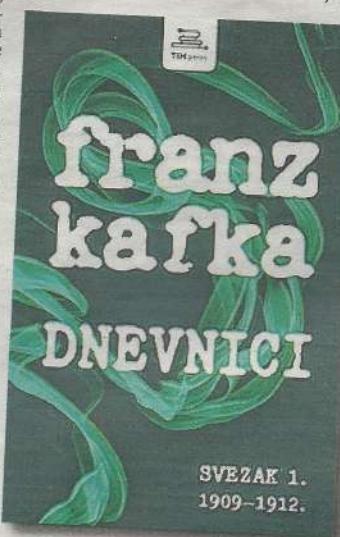
Iako je Kafkino djelo nastalo u praškom kontekstu, svojom je snažnom (o)porukom daleko nadmašilo same granice tog svijeta. Otvorenost, mnogočinost i dubina misli ujedinjena u svakoj generaciji književnih teoretičara, ali i inih korespondenata Kafkina djela artikuliraju nove izazove i turnežnju. U središtu njegova promišljanja nalaze se egzistencijalna pitanja suvremene čovjekove, koja nadilaze i epohu koju živimo. Vječna su, zapravo civilizacijska, jer interpoliraju kruz intersubektivnih odnosa, moći, upućuju nas etičkim propitivitima smisla života, ali i tajni našeg pristajanja na zlo s kojim se tako (olako) mirimo (ili) identificiramo. Poziva nas na istraživanje granica, opseg-a, doseg-a i sadržaja slobode, istine i laži. Moći će su daleko jače od (ne)memoća dobra.

U Kafkinom se djelu zrcali absurd ljudske egzistencije i upravo zahvaljujući (i) njegovom djelu razvili su se pod njegovom snažnim utjecajem razni literarno-umjetnički pravci: eksploracionizam, nadrealizam, egzistencijalizam..., a teolozi danas propituju njegove veze s Talmudom, traže starozavjetne i novoza-vjetne izvore prisutne u njegovom stvaralaštvo. Max Brod je eksplicitno naglašavao judaističke korijene Kafkina djela; s druge strane danas možda vodeći rimokatolički teolog Tomás Halík tvrdi da su Kafka i kršćanstvo toliko isprepleteni da bi ovog velikog pisca misle duše mogli treritirati kao klasična novodobna teologija, kojoj čak ni Bog više nije potreban. Brojni ga doživljavaju

kao proroka koji je najavio predočujući kataklizmu, a totalitarni režimi prije i poslije Drugog svjetskog rata, nacizam, fašizam, staljinizam, gulazi, Auschwitz kao tragični simbol holokausta, zapravo su uvod u Apokalipsu.

Iako je Kafka biti bio apolitična osoba, njegovo je djelo često puno političkih prijepora; komunisti su ga svojedobno obacidavali tvrdče kako je njegova literatura produkt »buržaske dekadencije«, dok su ga drugi, poprilično površno, posebice u lijevo građanskih orientiranih krugovima uzdržali unebesi, kao pisca koji »zrcali moderno društvo« i čeznju za slobodom. A, kako to izgleda u praksi, konkretnom životu, možda je najbolje osjetio jedan od najboljih znalcaka Kafkina djela, češki pisac židovsko-njemačkih korijena, E. Goldsticker, neosporno najzaslužniji za ponovno poratno otkrivanje njegove prevratne literature, koji je bio nakon pada Praškog proljeća i restabilizacije komunističkog režima u Pragu (1968.), a da sam nikada nije saznao zašto, proglašen izdajnikom socijalizma, utiliti su ga maltratirali, iako ga formalno nizašto nisu optužili. Kao u Kafkinih romanima tražili su da prizna nepostojanje krvnja, a da sam nikada nije doznao koju i kavu. Na koncu je emigrirao iz Čehoslovačke i tekuću Havelovu vjernje češku mese kulturu odužila za sve, uistinu velike zasluge, posebice u vezi promicanja Kafkina djela.

U tom smislu i sam dnevničar Fran za Kafka imaju višestruko značenje, posebice kao uvod u suočavanje s njegovim djelom, ali i kao put za lakše snalaženje u probijanju kroz labirint njegova stvaralačkog laboratorija, odnosno genijalnog rukopisa. Jaroslav PEĆNIK

mogu izmijeniti. K. je tudin u tom i takvom svijetu, ne prepušta se letargiji i niti se (iz)boriti za dostojno mjesto u životu. Ali, nejasna, nedefinirana krivnja koja cijelo vrijeme K. osjeća ni njemu samom nije razvidna i prijeći nam da shvatimo »pravu ulogu tog čovjeka«.

Važno je napomenuti kako se glavni lik »Zamka« razlikuje od ostalih Kafkinih junaka, ne miti se sa (za) datošu. Roman »Zamak« ostao je nedovršen i možda je upravo utome tajanstvena magma koja ga prožima, jer sve ostavlja otvorenum. Max Brod je nanjeravao završiti Kafkini roman tako što bi na koncu geometar dobio zadovoljenje; nastavio bi borbu, ali umro bi od iscrpljenosti. Oko njegovog odra okupili bi

KNJIGE Moderna vremena

www.mvinfo.hr

PAULUS HOCHGATTERER: »DAN KAD JE MOJ DJED BIO HEROJ«, LEYKAM INTERNATIONAL

Paulus Hochgatterer rodjen je 1961. godine u Amstettenu u Donjoj Austriji, živi u Beču kao pisac i dječji psihijatar. Dobitnik je raznih nagrada i priznanja, između ostalih austrijskog odlikovanja za umjetnost 2010. Radnja romana »Dan kad je moj djed bio heroj« (preveo Igor Crnković) započinje u listopadu 1944. godine, na jednom farmi u Donjoj Austriji iznenada se pojavljuje djevojčica, približno trinaest godina stara, potpuno izbezumljena i najvećojatnije s gubitkom pamćenja. Nelli ubrzo postaje dijelom obitelji koju ju je prihvativla. Nekoliko mjeseci poslije, jedne noći u dvorište dolazi mladi Rus. Sa sobom ne donosi ništa osim smotanoga platna, koje čuva poput zjenice vlastita oka. Između njega i djevojčice razvija se nježan odnos, koji biva naprasno prekinut dolaskom postrojbe vojnika Wehrmacht... Hochgatterer je ispisivajući dirljivu i moćnu priču o izgubljenoj slici – i o jednostavnom čovjeku koji se pretvara u junaka, priču o strahu, čežnji i ratnoj svakodnevici. Kritičari su posebno povoljni kako je Hochgatterer lik uzmernire, krtke djevojčice predstavio njezinim jezikom, u kojem svi osjećaji ostaju skriveni pod tankim slojem kože.

ÉDOUARD LOUIS: »BORBE I METAMORFOZE JEDNE ŽENE«, NAKLADA OCEANMORE

U svojoj novoj knjizi »Borbe i metamorfoze jedne žene« (prevela Vanda Kušpilić), svojevrsnom pandanu romana »Tko je ubio mog oca«, Édouard Louis pripovijeda o životnoj preobrazbi svoje majke, žene koja je uspjela pobjeći iz začarana kruga siromaštva i nasilja ije užase. Louis opisuje i u svome privijencu »Raskrstimo s Edijem«. Ova posveta majci dirljivo je pismo pomirenja i ujedno snažna priča o borbi jedne žene za dostojarstven život bez muškog nasilja i o pokušaju izlaska iz redno i klasno uvjetovane opresije. »Velik dio svoga života moja se majka borila sa siromaštvom i muškim nasiljem. Dok sam je gledao kao dijete, mislio sam da je njezin život zauvijek predodređen: selo, bijeda, toksična prisutnost moga oca. U svojim tridesetima bila je popul sjenke, a ja sam sanjao o tome da je zamijenim, da imam drugu mamu, nasmijanu i veselu. (...) Napustila je mog oca. Otišla je od njega i našla posao. Presejla se u veliki grad, počela se šminkati i putovati. Kad sam ju vidio u Parizu, nisam mogao vjerovati da je to moja majka koju poznajem iz djetinjstva. Smijala se, zbijala šale, ispričala mi čak da je upoznala Catherine Deneuve. Ovo je priča o njezinu oslobođenju. O ženskom oslobođenju.« (Édouard Louis)

DAVOR SCHUNK: »BEZ BRKOVA«, KULTURBUNT

Iako široj javnosti poznat kao zaigrani, sklon počesto štovati radnju/sadržaj samoj igri u stripu, Davor Schunk ovaj put je uozbiljnje izraz, a da prije tome nije oduzeo ništa svojoj sklonosti igranja priporučujući dočaravanja. Mika, glavni lik stripa »Bez brkova« priguši je bauštelac, bez ambicija i želja koje izlaze izvan granica osnovne biočloške rutine – posao, parenje, gospodnica – no rođen bez ijedne dlake na tijelu. Zaplet nastaje kad mu se rodi sin s brkovicima (a što biološki čak nije ni nemoguće). Iako rođenje sina s brkovicima možda zvuči kaoapsurd zaplet, autor, u ranijim radovima ponekad sklon pretjerivanju u nametnutu zaigranost, ovaj put pametno i osmisljeno izbjegava invaziju nepotrebnih bizarnosti, šala sam radi šale i trivijalnosti, prikujući kroz Mikinu priglupost njegovu potpunu otudenost. »Bez brkova« je lijep, humoran, ne banalan, strip, gdje Schunk pametno i s mjerom vodi radnju, tako da čovjeka počinje zanimati kako se život irritantno priluglog Mike dalje nastavlja. Pa baš ta zainteresiranost za daljnje nevolje lika, ipak ne toliko i sudbinu, jer čitatelju mu poželi nastavak nevolja, daje stripu dodatnu vrijednost. Pamtiti ga se. (Igor Čumandžić)

BILL GATES: KAKO SPRIJEĆITI KLIMATSU KATASTROFU, PROFIL

BILL GATES: »KAKO SPRIJEĆITI KLIMATSU KATASTROFU«, PROFIL

Bill Gates u knjizi »Kako spriječiti klimatsku katastrofu« (preveo Šaša Stanić) opisuje svoje viđenje te ogromne prijetnje cijelom čovječanstvu. U njoj rezimiraju se nješto što je naučio tijekom više od desetljeća proučavanja klimatskih promjena i ulaganja u inovacije za rješavanje globalnog zatopljenja, te preporučuje strategije da se to postigne. Gates tvrdi da i vlade, ali i velike korporacije imaju ulogu u borbi protiv globalnog zatopljenja. Može priznati da postoji dilema što je prioritetnije, gospodarski razvoj ili održivost, on smatra da bi to rješile ubrzane inovacije u zelenoj tehnologiji, posebno održivoj energiji. Poziva vlade da povećaju ulaganja u klimatsku istraživanja, ali da istodobno potaknu tvrtke da ulazu u zelenu energiju i smanjenje zagadnja zraka. No, on smatra i da svaki pojedinac ima svoju ulogu u tom velikom zadatku. On kaže: »Premda se najutjecajniji koraci koje možemo poduzeti kako bismo izbjegli klimatsku katastrofu moraju dogoditi na vladinoj razini, vi imate moć utjecati na promjenu kao građanin, potrošač i zaposlenik ili poslodavac.

Više informacija o novim knjigama potražite na www.mvinfo.hr